

ID-DISGHA U GHOXRIN HADD MATUL IS-SENA (2017) IL-KNISJA U L-ISTAT GHALL-GID TAL-BNIEDEM

Contributed by Frans Galea
Saturday, 21 October 2017

Din
hija il- Liturgija tad-Disgha u Ghoxrin Hadd matul is-Sena (2017) bi hsibijiet min Joe Rapa.

lil-bniedem li jersaq lejn Alla u jimatura fir-relazzjoni tieg'u mieg'u, jiskopri li Alla hu M'abba u li lilu, fuq livell personali u intimu 'afna, Alla j'obbu mmensament. Anzi, l-Im'abbba ta'’ Alla tisboq kulma l-bniedem jista'’ jixtieq; u dwar dan titfa'’ xaqq dawl l-Antifona tad-D'ul tal-Ewkaristija tal-lum... antifona li 'afna drabi tinqabel minn min iqaddes, imma li sikwit tkun ferm sabi'a. L-Antifona li g'andna tg'id: “Insejja'lek, g'ax inti twe'ibni, o Alla; ressaq widintek lejja, isma'’ kliemi. B'al 'abba tal-g'ajjn 'arisni, g'ad-dell ta'’ !wen'ajk kenninni.” (S. 16, 68).

L-iktar parti sensitiva ta'’ !isem il-bniedem, u li hu j'arisha l-iktar, hija l-g'ajjn. U meta jsemmi l-'abba tal-g'ajjn qed jirreferi g'al dik il-parti kejkna ta'’ !ismu li hi l-iktar dg'ajfa, imma l-iktar li l-lisem kollu jiddefendi b'’qawwa. Is-salmista li kiteb dawn il-versi qosra huwa bniedem li g'araf b'’liema g'o||a hu mkebbeb minn Alla u allura jista'’ ju|a dan il-kliem hekk teneru. Alla j'arisna b'alma l-bniedem i'ares il-mimmi, il-'abba ta'’ g'ajnu. Hu mportanti li n|ommu dan f'’mo"na fil-mument diffi li tal-ajja.

Il-Kolletta, mbag'ad, tistedinna biex norbtu r-rieda tag'na ma' ta' dan
 Alla li jista' kolloxx u li jixtieqilna tant !id. Meta wie'ed jiskopri l-Im'abba ta' Alla ma
 tibqax daqshekk tqila li wie'ed jorbot &ajtu, ix-xewqat tieg'u, ma' dawk ta' Alla.
 Normalment, il-bniedem jiddefendi l-pjanijiet tieg'u g'al 'ajtu bil-forzi tieg'u kollha g'ax wara kolloxx jekk
 tne"ilu l-pjanijiet, ix-xewqat tieg'u, x'jibqag'lu l-bniedem? Imma meta int taf li Alla jelisti, li Hu
 j'obbok tassew, li 'add daqsu ma jifhem dwar il-ajja, int tintelaq fiH u
 t'allih jag'mel hu, u dan ikun ta' ser'an il-mo" enormi.

Imma min g'adu bid-dubji dwar din l-Im'abba, mhu se j edi xejn minn dak li
 hu "tieg'u". Lanqas jekk toqtlu. Jekk pjanijietu ma jirnexxux, ikollu
 jirrasenja ru'u u jg'id: "Xi trid tag'mel?
 Jien sfortunat!" Dan mhux kif wie'ed i' f'idejn Alla. Din hi
 rassenzazzjoni ta' bil-fors. o fina hemm xitan li jipprova jpin!ilna lil Alla b'ala dittatur, b'al dak il-bniedem
 tal-parabbola li qal il-kliem iebes dwar Alla: "Sinjur, lilek nafek b'ala ra!el
 a'rax, ta'sad fejn ma |rajtx u ti!bor fejn ma xerridx. B|ajt, u mort 'bejt it-talent tieg'ek
 fl-art." (Mt. 25, 24-25). Din il-Gidba mhix imbeg'da minna. Dejjem qeg'da wara l-kantuniera tistenniena
 biex tittentana meta - irkostenzi jkunu jaqblu.

Imma l-Knisja g'andha l-verita' dwar Alla g'ax |erag'ha fiha l-lben bil-Mewt
 u l-Qawmien tieg'u. Hi g'andha l-Missjoni qaddisa li xxandar dejjem u kullimkien l-A'bar tal-Im'abba li hi
 Alla. Illum hu Jum il-Missjoni, u fil-|minijiet tal-lum dan ma jfakkarnix biss fis-suwed tal-Afrika b'al meta
 konna |g'ar. Il-Knisja hija missjunarja anke f'Malta, anke fl-Italja, fi Franza, fl-Ingilterra... U jekk a'na Nsara veri, Ikoll a'na
 missjunarji, inkelli m'a'niex parti mill-Knisja.

L-Ewwel Qari

Din il-Knisja, li hi l-poplu ta' Alla, hi l-aktar 'a!a mportanti g'al Alla
 fl-univers li 'alaq: hija l-mimmi ta' g'ajnejh g'ax hu po!!iha hawn biex tkun il-mel'
 li ssalva t-tog'ma tad-dinja, id-dawl li jke i d-dlam minn mo"
 il-bniedem. Dan kollu wie'ed jg'idu g'al Kristu, imma ng'iduh ukoll g'all-Knisja g'ax Hu jg'ammarr fiha bl-lspirtu
 tieg'u. G'alhekk il-Knisja hi qaddisa g'ax Dak li jg'ammarr fiha hu qaddis.
 In-Nisrani hu qaddis g'ax Kristu jg'ammarr fih. U l-Knisja hi qaddisa b'risq id-dinja g'ax
 il-missjoni tag'ha hi li tqaddes id-dinja.

U biex jiddefendi l-Knisja, il-poplu tieg'u, Alla g'andu s-setg'a jinqeda
 b' min irid. &afna drabi jinqeda b'nies li m'humix propjament parti mill-Knisja tieg'u imma li jkollhom setg'a u

influenza fid-dinja. Dan Alla jista' jag'mlu g'ax hu Sid l-Istorja. G'al 'afna dan hu tqil biex jitwemmen, imma x'Alla jkun jekk jitlef il-kontroll ta' x'qed jilri fid-dinja. Dan b'al arazzi ta' arti kbira b'al dawk li g'andna merfug'a fil-mulew tal-Kon-Katidral ta' San wann. Minn wara jkun jidher 'afna 'jut bla sens, g'oqod u ta'wid. Imma malli tittawwal mill-fa' ata tibqa' mbellah bil-meravilja ta' x'kapa i jag'mel il-bniedem bil-arti tieg'u! Hekk huma l-Irajjet li jilru madwarna. Alla jdawwar kollox g'all-lid tal-Knisja tieg'u, anke jekk jilru affarijiet li Hu ma jkunx iridhom. Wara kollox hu 'alaq lill-bniedem b'ala 'lejqa 'ielsa.

Fit-Testment il-Qadim, l-Irael g'adda mill-esperjenza tal-Ejilju ta' Babel. Mad-daqqa ta' g'ajn din kienet tidher rajja tassew negattiva u tbatija g'all-poplu li Alla kien weg'du li se jkun mieg'u dejjem. Anke a'na ng'addu minn dawn is-sitwazzjonijiet fil-ajja personali tag'na. l-Irael staqsa l-g'ala bla ma fehem xejn. Anke a'na nistaqsu. U anke l-Knisja. G'ax anke l-Knisja tg'addi minn minijiet diffi li meta kollox jidher li qed jintilef, b'alma qed jilri lill-Knisja llum fil-pajjili tal-punent. Imma lill-Knisja, l-Ispirtu ta' Kristu jag'tiha dixxerniment biex tag'raf xi jrid jg'idilha Alla bis-sinjali ta' minijiet. Mhux fa li tag'raf dawn is-sinjali mill-ewwel, la g'all-bniedem individwali u lanqas g'all-poplu b'ala Knisja.

l-Irael ma kienx jaf x'qed jilrilu. Imma dan l-Ejilju li dam madwar sebg'in sena kien ta' lid spiritwali enormi g'all-poplu. Fl-Ejilju vvinta s-sinagoga g'ax issa Tempju ma kellhomx. Fis-sinagoga skopra l-Kelma ta' Alla li qabel ma kinitx entrali fil-ajja tieg'u; u l-Kelma mlietu b'le!a biex jistenna l-Messija mwieg'ed.

Meta dak li kellu jse" fil-poplu, se", Alla qajjem sultan pagan, iru, li reba' u 'a f'idejh is-saltna ta' Babilonja u fost l-ewwel affarijiet li g'amel kien li ta l-permess biex il-Lhud jirritornaw lejn pajjilhom. X'in kollox jg'addi u l-Istorja til'aq il-milja tag'ha, kollox jidher li jkun in'adem bizzilla. l-da sadanitant, kemm dubji u suspetti fuq Alla!

Qari mill-Ktieb tal-Profeta Isaija.
45, 1, 4-6

Dan jg'id il-Mulej lill-midluk tieg'u,

lil
iru li qbadt minn idu l-leminija

biex inra||an il-!nus quddiemu

u n'oll il-'|iem ta' !enbejn is-slaten;

nifta' il-bibien quddiemu

u ebda bieb ma jibqa' mag'luq:

Min'abba akobb, il-qaddej tieg'i,

u l|rael, il-ma'tur tieg'i,

jien sejja'tlek b'ismek.

Tajtek isem ta' !ie' g'ad li lanqas tafni.

Jien il-Mulej, m'hemmx ie'or 'liefi,

m'hemmx Alla ie'or g'ajri.

Jien 'a||imtek g'ad li lanqas tafni,

biex mnejn titla' x-xemx safejn tin|el,

il-bnedmin jag'rfu li m'hemm 'add 'liefi.

Jiena l-Mulej, m'hemmx ie'or 'liefi.

Salm Responsorjali

Salm 96 inkiteb minn bniedem li larrab
'&kapa i jag'mel Alla g'all-poplu tieg'u u g'al min g'andu l-bija’ li
jitilfu. Iktar kemm g'all-ewwel
il-bniedem ma jkun jista’ jifhem xejn x’ inhu jilri, anli ja'seb li Alla nsie',

jew ma jejistix, iktar ikun kbir l-istag'lib tieg'u meta jara li Alla dejjem
kellu ra'un f'li kien qed jag'mel !
Dan jo'loq fil-bniedem dak li Alla jog'xa jara : gratitudni, radd
il-'ajr, tif'ir u Ewkaristija, li fil-Grieg tfisser ringrazzjament kbir u
mill-qalb. Dan is-Salm hu e'empju bikri
ta' « Ewkaristija ». Hu mimli
radd il-'ajr lil Alla li wera ru'u Sid l-Istorja u li sa'ansitra jaqbad f'idu
s-setag'nin tal-art u jag'mel li huma, bla ma jafu, jwettqu r-rieda tieg'u.

Ritornell : Ag'tu lill-Muej seb' u
setg'a

G'annu lill-Mulej g'anja !dida;

g'annu lill-Mulej fl-art kollha!

G'annu lill-Mulej, bierku ismu!

&abbru minn jum g'al ie'or is-salvazzjoni tieg'u.

G'ax kbir il-Mulej, ta' min ifa"ru 'afna,

tal-bija' aktar mill-allat kollha.

G'ax kollha frug'a l-allat tal-popli;

Ja'weh hu li g'amel is-smewwiet!

Ag'tu lill-Mulej, familji tal-popli,

ag'tu lill-Mulej seb' u qawwa;

ag'tu lill-Mulej is-seb' ta' ismu!

ibulu l-offerti, u id'lu fil-btie'i tat-tempju tieg'u;

inxte'tu quddiem il-Mulej b'tiljin qaddis;

trieg'du quddiemu, nies kollha ta' l-art!

G'idu fost il-Inus: "Il-Mulej isaltan!"

Hu jjommm s'i'a d-dinja biex qatt ma tit'arrek;

hu li ji!!udika l-popli bis-sewwa.

It-Tieni Qari

Lill-Komunità

ta’ Tessonika, Pawlu jsej'ilha “Knisja” g'ax fiha ra l-ingredjenti li tag'mel minnha “Knisja ta’ Kristu”. Ingredjenti li fl-a"ar mill-a"ar huma tnejn:

l-Im'abba ta’ bejn l-a'wa fil-qies tas-Salib u l-G'aqda. Dawn huma possibbli biss fejn hemm il-Fidi fi Kristu, jilifieri fejn hemm nies li jemmnu x’g'amel g'alihom Alla bil-Miseru tal-G'id ta’ Kristu. Grupp ta’ nies li emmnu li huma tant ma'bubin minn Alla li Hu bag'at lil Ibnu biex i'allas id-dejn kollu tag'hom u jag'milhom !usti quddiemu. Mhux g'ax kienu !usti huma, imma !ew mag'mula !usti minn Kristu. ew imlibbsa l-libsa l-bajda tal-Mag'mudija min'abba l-merti tieg'U u mhux tag'hom.

Dawn

emmnuh b’tali mod li xejn ma baqa’ mportanti g'alihom 'lief l-Im'abba li huma raw fi Kristu. Alla nnifsu miet g'alihom biex huma ma jmutux. Dan fejjaqhom mill-egoijmu tag'hom u minnhom bdew jidhru dawn il-|ew! sinjali tal-Im'abba sa'ansitra lejn l-g'adu, u l-G'aqda bejniethom. Dawn is-sinjali ma ssibhomx fid-dinja, u malli bdew jidhru saru kalamita li bdiet tilbed iktar nies pagani biex jikkonvertu.

Hemm

b|onn urlenti li fil-komunità tag'na jidhru dawn is-sinjali. Fejn ma jidhrux, il-Knisja ma tistax tkun missjonarja. L-Im'abba u l-G'aqda fil-Knisja jikbru fil-qies li tikber il-Fidi tag'ha. Dak li g'adda, g'adda. Ma nistg'ux naffordjaw li noqog'du no'olmu bil-Fidi ta’ missirijietna, jew ta’ |mien l-Atti tal-Appostli. Pawlu VI kien qal li rridu na'dmu biex nibnu l-Knisja b'allikieku trid tinbena mill-!did f’kull !enerazzjoni. Kif se ng'in jien biex tinbena l-Knisja llum? Billi nikkonverti jien l-ewwel. Billi nikber fil-Fidi. Billi nittallab quddiem il-Missier li jag'tini l-Ispirtu li nag'raf dejjem iktar il-Misteru ta’ Kristu, x’g'amel g'alija Kristu.

Il-Knisja

tg'in lill-bniedem jasal g'al dan billi l-ewwel nett u fuq kollox,
tevan!elizzah, ixxandarlu l-A'bar it-Tajba tal-G'id ta' Kristu. Issib lingwa!! li bih tfiehem lill-bniedem
tal-lum dak li g'adda minnu Kristu g'alih, g'ax wara kollox dan hu li
jimpurtaha n-nies. In-nies tbati, imma
tin!ibed lejn min jag'tiha Tama. Evan!elizzazzjoni
u Sagramenti li minnhom tnixxi l-Grazzja.
Dawn it-tnejn flimkien,
u mhux wa'da ferm iktar mill-o'ra. Flimkien u
ndaqs. Kelma u Litur!ija. Meta dawn isiru bil-galbu u b'!a qaddisa,
tinbena l-Knisja.

Qari mill-Ewwel ltra ta'
San Pawl Appostlu lit-Tessalonkin. 1,
1-5b

Pawlu u Silvanu u Timotju lill-knisja ta'
Tessalonika f'Alla l-Missier u l-Mulej esù Kristu: grazzja lilkom u sliem.

A'na kull 'in ni||u 'ajr lil Alla min'abba
fikom ilkoll, u niftakru fikom dejjem meta nitolbu. Niftakru fil-'idma li hi !ejja mill-fidi tag'kom u
fit-ta'bit li 'iere! minn im'abbitkom; niftakru fil-qawwa tat-tama tag'kom
f'Sidna esù Kristu quddiem Alla Missierna. A'na nafu, 'uti, li Alla j'obbkom u g'aljilkom. G'ax l-Evan!elju tag'na lilkom
ma kienx biss bil-kliem, imma wkoll bil-qawwa, bl-Ispirtu s-Santu u
b'perswaljoni s'!a.

Evan!elju

L-Evan!elju jtkellem fuq il-firda bejn Knisja u Stat. Kien hemm |mien meta l-Knisja tant kellha
setg'a li kienet stat fiha nfisha, jew kienet 'ala wa'da mal-istat. G'all-Grazzja ta' Alla dan il-|mien g'adda u
mar. Illum, iktar kemm jg'addi |mien,
l-ambjent li fih qeg'da tg'ammarr il-Knisja qed isir jixba' dejjem aktar
lill-ambjent li fih twieldet elfejn sena ilu: ambjent ostili, ambjent
Ruman-pagan, ambjent li fih il-Knisja hi minoranza u hi attakkata l-'in kollu
mill-midja li tant g'andha poter illum.
Qieg'ed ibexbex il-|mien tal-persekuzzjoni. Qieg'ed ng'id g'all-Ewropa l-aktar, u
g'all-punent in !enerali, g'ax f'!a pajjili o'ra, b'al xi pajjili lllami i jew
atejisti b'a -
ina, l-Insara ilhom 'afna ppersegwitati.

&afna jiddispja ihom jaraw dan ix-xenarju;
 imma huwa f’din is-sitwazzjoni li l-Knisja, 'ala tal-g'a!eb, dejjem marret
 g'all-a'jar! Kull meta kienet paxxuta,
 tmermet u kkorrompiet ru'ha; imma meta kellha xxerred sa'ansitra demmha b’xhieda
 g'all-G'arus tag'ha, hija kibret, tferrxet u mmultiplikata!

Hija dejjem tentazzjoni g'all-bniedem li
 jinqeda bir-reli!jon biex jimxi ’l quddiem fil-poter. Il-Knisja nnifisha, fl-Istorja, waqq'et
 g'at-tentazzjoni li jkollha 'afna poter politiku. Il-Papriet infushom spi aw slaten! Dan kien ta’ 'sara enormi g'all-Knisja
 u
 g'all-A'bar ta’ Kristu, tant li f’dawk it-territorji ma'kuma direttament
 mill-Knisja, illum insibu 'afna antiklerikalizmu. Din il-libsa, jilifieri tal-poter politiku,
 lill-Knisja ma tixirqilhiex.

Kieku ried Kristu kien jiddomina x-xena
 politika ta’ |mienu. Imma l-libsa
 tal-politiku, anke lilu, ma xerqitlux.
 Kristu ried firda bejn Stat u Knisja.
 Mhux b'all-Illam li lanqas biss jimma!ina pajjil |llamiku ming'ajr ma
 jkollu Stat |llamiku. G'alihom
 ir-reli!jon tfigher l-Istat. Dan iwassal
 g'al in!ustizzji kbar. Ma jfissirx li
 l-Knisja m’g'andhiex id-dritt titkellem fuq il-morali tan-nazzjon. &afna isqfijiet u mexxejja tal-Knisja, ibda
 min San Tumas à Becket fl-Ingilterra, mietu martri g'all-jedd li l-Knisja tkun
 indipendenti mill-Istat u 'ielsa tg'id dak li t'oss fuq il-morali u l-etika
 tal-lilijiet u tal-mod kif jg'ixu dawk li huma membri tag'ha. Kien g'alhekk li Kristu qal li l-Knisja trid
 tkun mel' fl-ambjent tag'ha. Il-borma
 bla mel' tista’ tarmiha; bla tog'ma; ma tni||ilhiex. Knisja m'ekkna imma qawwija, tmella'
 il-pajjil kollu, anke jekk il-ma!loranza ma tkunx parti minnha. Din hija l-missjoni tal-Knisja f’pajjilna u
 kullimkien.

Versett:

Hallelujah. Alla sej'lna permezz tal-Evan!elju, biex niksbu l-glorja ta’
 Sidna esù Kristu. Hallelujah.

Qari mill-Evan!elju ta’ San Matthew. 22, 15-21

F’dak il-|mien
 il-Fari!ej marru u bdew jiftiehm bejniethom biex jaraw kif jonsbuh b'xi
 kelma. U bag'tulu d-dixxipli tag'hom ma' xi Erodjani u qalulu:
 "Mg'allem, a'na nafu li int ra!el t'obb is-sewwa, u li t-triq ta'

Alla tg'allimha kif tassew hi, bla ma t'abbel rasek minn 'add, g'ax int lejn wi 'add ma t'ares. G'idilna 'ala, mela: 'Int x'jidhirlek? Sewwa jew le li wie'ed i'llas it-taxxa lil esari?"

Imma esù g'araf
il-'ajen ta' mo"hom, u qalilhom: "G'aliex tridu !!arrbuni, ja w u' b'o'ra? Uruni l-munita tat-taxxa." Wrewh dinar, u esù staqsiehom: "Ta' min huma dan il-wi u din il-kitba?" Qalulu: "Ta' esari!" Mbag'ad qalilhom: "Mela ag'tu lil esari dak li hu ta' esari, u lil Alla dak li hu ta' Alla."